

REGERINGEN

Regeringsbeslut

II:5

2014-09-04

S2014/6509/FST

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag angående socialtjänstens medverkan när våldsutsatta behöver hämta tillhörigheter i hemmet

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att inventera de rutiner, riktlinjer och andra dokument som används som vägledning inom socialtjänsten när det gäller stöd och hjälp till personer som har utsatts för våld i nära relationer. Socialstyrelsen ska utvärdera om de befintliga dokumenten är adekvata och tillräckliga när det gäller socialtjänstens ansvar och rutiner för när våldsutsatta kan få bistånd att hämta personliga tillhörigheter i hemmet samt om de bidrar till att bedömningarna blir enhetliga. Om nuvarande riktlinjer inte fyller de behov som finns ska Socialstyrelsen föreslå hur socialtjänstens uppgifter på området kan förtydligas.

Socialstyrelsen ska samråda med Rikspolisstyrelsen, och vid behov med andra myndigheter, angående behovet av riktlinjer och utformningen av dessa. Syftet är att socialtjänsten tillsammans med polisen ska hitta fungerande former för att kunna samarbeta för att bistå våldsutsatta med att hämta sina tillhörigheter.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 1 juli 2015. Redovisningen ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Ärendet

Våld i nära relationer orsakar mänskligt lidande och otrygghet. Regeringen har bl.a. inom ramen för det jämställdhetspolitiska delmålet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra genomfört flera stora satsningar för att kvalitetsutveckla socialtjänstens stöd och hjälp till våldsutsatta, särskilt kvinnor och barn. Regeringen har också föreslagit en rad lagändringar för att förbättra skyddet för personer utsatta för våld i nära rela-

tioner, bl.a. har regler om utvidgat kontaktförbud, en ny brottskadslag och ett nytt brott, olaga förföljelse, införts.

Regeringen beslutade den 26 april 2012 att tillkalla en nationell samordnare med uppdrag att åstadkomma en kraftsamling för att motverka våld i nära relationer (dir. 2012:38). Den nationella samordnaren överlämnade den 27 juni 2014 betänkandet Våld i nära relationer – en folkhälsofråga (SOU 2014:49) till regeringen. Av betänkandet framgår bl.a. att det förekommit olika åsikter om det kan anses ingå i såväl socialtjänstens uppgifter som i polisens serviceverksamhet och personskyddsarbete att bistå våldsutsatta med att hämta personliga tillhörigheter.

Den nationella samordnaren anser att såväl socialtjänstlagen (2001:453) som polislagen (1984:387) ger tillräckligt utrymme för socialtjänsten respektive polisen att under vissa förutsättningar bistå våldsutsatta med att hämta sina tillhörigheter och att några lagändringar därför inte behövs. Däremot behövs förtydligande föreskrifter för både socialtjänsten och polisen (a. SOU s. 113 f.). Samordnaren föreslår att regeringen ska ge Rikspolisstyrelsen i uppdrag att meddela verkställighetsföreskrifter till serviceskyldigheten i polislagen för hur polisen bör agera. Samordnaren föreslår vidare att Socialstyrelsen ska få i uppdrag att närmare förtydliga socialtjänstens ansvar och rutiner för när våldsutsatta kan få bistånd att hämta personliga tillhörigheter i hemmet (a. SOU s. 117 f.)

Enligt 2 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) har socialtjänsten det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver och enligt 5 kap. 11 § samma lag hör det till socialnämndens uppgifter att verka för att den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp. Enligt 2 § polislagen (1984:387) hör det till polisens uppgifter att lämna allmänheten skydd, upplysningar och annan hjälp, när sådant bistånd lämpligen kan ges av polisen. Det finns således, som den nationella samordnaren konstaterat, redan lagstöd för socialtjänsten att hjälpa en våldsutsatt att hämta personliga tillhörigheter. Att få tillgång till sina närmaste personliga tillhörigheter är en rättighet. Det är även av symbolisk vikt att våldsutsattas och eventuella barns behov regleras närmare.

Socialnämnden ska bl.a. enligt 3 kap. 10 § i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer (SOSFS 2014:4) samverka externt med andra verksamheter, myndigheter och organisationer som berörs för att skapa förutsättningar för att samordna insatserna från de olika aktörerna så att de inte motverkar varandra. Om insatser ges till flera i en familj, ska nämnden även samverka för att skapa förutsättningar för att samordna samtliga insatser. Detta ska göras med beaktande av behovet av trygghet och säkerhet hos våldsutsatta och barn som bevittnat våld.

Det är viktigt att all personal som möter personer som har utsatts för våld i nära relationer har kunskap om den reglering och de rutiner som gäller för stöd och hjälp till en våldsutsatt. Regeringen anser därför att den osäkerhet som råder inom socialtjänsten och polisen i fråga om vilken hjälp som kan ges till utsatta kvinnor, och även män, inte är acceptabel. Därför bör ett uppdrag ges till Socialstyrelsen att se till att socialtjänstens kunskap och därmed verksamhet i detta avseende förbättras.

Regeringen avser att ge ett motsvarande uppdrag till Rikspolisstyrelsen att se över riktlinjer och rutiner för polisanställda när det gäller att bistå den som utsatts för brott med att hämta personliga tillhörigheter i hemmet.

På regeringens vägnar

Ulf Kristersson

Karin Nilsson Kelly

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Justitiedepartementet /L4, KRIM, PO
Finansdepartementet/BA
Utbildningsdepartementet /JÄM
Riksdagen (Socialutskottet)
Rikspolisstyrelsen
Uppsala Universitet/Nationellt centrum för kvinnofrid
Samtliga länsstyrelser